

KRONIKA

WIADOMOŚCI KRAJOWYCH I ZAGRANICZNYCH.

Na prowincji w Królestwie z pocztą rocznie rs. 12 (złp. 80); kwartalnie rs. 3 (złp. 20). W Cesarstwie też sama opłata co na prowincji w Królestwie, z dodaniem rs. 4 rocznie lub 1 kwartalnie za koperty.

Oplata prenumeracyjna na Kronikę Wiadomości Krajowych i Zagranicznych, wynosi: a) w Warszawie rocznie rs. 7 kóp. 20 (złp. 48); b) kwartalnie rs. 1 kopejek 80 (złp. 12); miesięcznie kop. 60 (złp. 4.)

Jutro ŚŚ Juljusza P. i Damjana B.
Wschód słońca o g. 5 m. 12.—Zach. o g. 6 m. 50.

Biurow Redakcji przy ulicy Krakowskie-Przedmieście w domu Nro 391, naprzeciw Saskiego placu.

Dzisiaj rano stopni ciepła 8, wczoraj w poł. ciepła 9. Wysokość wody na Wale stóp 6 cali 7.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Główna kassa oszczędności.—Wtygodniu upłynionym do dnia 29 Marca (10 Kwietnia) r. b. włącznie, wydano książeczek nowych 59, na które, tudzież na dawniejsze w 327 wnioskach złożono rs. 7,338 ko. 15. Na żądanie 195 uczestnikom wypłacono (prócz procentu za rok b. rs. 27 ko. 14), rsr. 8,626 kop. 94 i umorzono książeczek oszczędności 44. Przeważa uczestników 13,547 posiada kapitał rs. 705,396 kop. 4½.

Zarząd okręgu pocztowego Królestwa Polskiego.—Podaje do powszechnej wiadomości, że na stacji drogi żelaznej Warszawsko-Wiedeńskiej w Radziwiłłowie, zaprowadzoną została ekspedycja pocztowa, w której przyjmuje się i wydaje korespondencja listowa, jak również mogą być prenumerowane gazety i pisma perjodyczne.—Zupoważnienia naczelnika okręgu, radca zarządu, Grzechnarowski.—Naczelnik sekcji, A. Adamski.

Korespondencja Kroniki.

Wrocław dnia 1 kwietnia 1859 r.

F. Wszelki powód do ułożenia jakiejś rozrywki, do obchodzenia którejkolwiek pamiątki lub uroczystości, dla nas tu jest pożądanym, dla tego od dawna już suszyli dobrze mózgi, jakim sposobem uczcić *urodziny wiewia Rejenta*. Zrobiono, jak to niemiecy mówią, rachunek bez gospodarza, bo dostojny solenizant wyraził życzenie, żeby temu dniowi nie dać żadnego piętna uroczystego. Nie było przeto ani parady, ani uwolnienia młodzieży od lekcji, (co nawiasem mówiąc, młode pokolenie niezwykajnym napelnio smutkiem), ale za to muzyka brzmiała po wszystkich salach publicznych, reurse i inne kółka towarzyskie zgromadziły się przy kieliszku albo balowały, a w teatrze po stosownym prologu, dali się słyszeć *śpiewacy baskijski* w liczbie ośmiu. Śpiewali pieśni narodowe, a w wykonaniu pokazali wielką precyzję; głosy ich, jakkolwiek nie mają powabu pierwszej świeżości, oznaczają się jednak siłą i pełnością, ale sposób śpiewania, żywo przypominający sposób operzystów francuzkich na efekt oparty, publiczności naszej nie koniecznie spodobał się. Ztém

wszystkiem nie zbywało gościom w stroju narodowym występującym na oklaskach, bo co obec, już z tego powodu ma powab piękności za sobą, szczególnie u Niemców. Gronko pyrenejskie w przejeździe do Petersburga, (gdzie ztąd myśli udać się) zawadzi zapewne i o Warszawę; bo artyści koczujący coraz mocniej przekonują się, że tam obfite i wdzięczne dla ich czynności pole. Wkrótce zatem będziecie ich słyszeć.

Mówiąc właśnie o teatrze wypada choć w kilku słowach wzmiankę o nowej tragedji *Trystana* Weilena C. K. porucznika i profesora akademji wojskowej w Znajmie Morawskim. Pełne poezji podanie średniowieczne Gotfryd Strasburski w XIII wieku już obrobił nieskończywszy go jednak, a Ulrych Turlin i Henryk Frejbergski usiłowali, uzupełnić, co ułomkowo tylko ich doszło, ale prace te bynajmniej nie zrownały wstępowi. W 600 lat później, poeta zajmujący się znów ową legendą, utworzył z niej dramat, którego śmiało nazwać można arcydziełem literatury nowoczesnej. Zaleca się on psychologiczną wiernością i prawdą w skreśleniu charakterów, akcją życia pełną a do samego końca zajmującą i językiem szlachetnością napiętnowanym. *Trystan* pierwszym jest utworem pisarza dotąd zupełnie nie znanego jeszcze a wiele obiecującego.

Pomiędzy mnogim chwastem bujającym na literackiej niwie niemieckiej, znajduje się niekiedy dy i roślina lub kwiatek, do których warto schylać się i bliżej im przypatrzeć.

Do rzędu tychże liczyć trzeba dzieło *Mundta Teodora*, niegdyś bibliotekarza w Berlinie, a małżonka Luizy Mühlbach, autorki wielu romansów niby historycznych, w pewnych warstwach z zapalem czytanych. Wspomniony Mundt wprawdzie z prac literackich nie ma tyle zysku pieniężnego, co godna żonka jego, której jak mówią, przy ostatnim obrachowaniu w Lipsku, wyliczono bajeczne honorarium, do 10,000 dukatów wynoszące, ale utwory jego nierównie więcej mają wartości od plotek pani Mühlbach. Bohaterem pierwszego jego dzieła większego rozmiaru, był Tomasz Münzer ów xiądz szalony, który na początku 16 stulecia

połączył się z Husytami, a znacznie przyczyniwszy się do rozruchów chłopskich, po bitwie pod Frankenhausem wraz z 24ma buntownikami życie zakończył na rusztowaniu. Później napisał żywot Mirabeau'a, a po nim skreślił zyciorys Robespiera, owego skromnego adwokata i gorliwego współubiegacza o nagrody akademickie, owego męża, który kochając się w gołębicach i w kwiatkach przy widoku krwi łzami się zalał, a potem głowy kazał ścinać bez miary i litości. Żywot Robespiera bezzaprzeczenia wielkiem jest zagadnieniem historycznym, bo pełnym jest sprzeczności; autor jako historyk, pilny badacz i poeta, spróbował jego rozwiązania na drodze psychologicznej, a próba ta bynajmniej nie łatwa, wysmienicie mu się udała. Mundt obdarzył literaturę niemiecką dziełem, które pod względem historycznym, jakoteż i pod poetycznym, należy do rzędu znakomych, a jeśli książkę Sasaki, Koburgsko-Gotajski, słynny z zamiłowania do sztuk pięknych i nieposledni kompozytor, zaprosił go do swego dworu, oddał talentowi hołd, którego słusznym mu się należy.

Drugie dzieło lubo nie nowe, w świeżem wydaniu, dostępnejszem będzie dla publiczności, bo cena jego z 13 tal. zniżoną została na 3. Są to wiernie i bez ogródki napisane, przeto nadzwyczaj zajmujące *Holtaja Karola* szlazaka, a kolejno występującego jako ochotnik w wojnie Napoleońskiej, jako aktor, redaktor gazety, dyrektor teatru, poeta dramatyczny i powieściopisarz. Zaiste, żywot niepospolicie urozmaicony, bogaty w przygody przeróżnego rodzaju, a przez autora skreślony z otwartością i bezwzględnością, z którymi nie zbyt często spotykamy się w podobnych pismach. „W czterdziestu latach” taki pamiętniki noszą tytuł—stary Holtaj, dziś w Grodzisku Styryjskiem mieszkający, daje nam obraz pełen życia, a zarazem studjum czasu i pokolenia do pierwszej połowy bieżącego stulecia należącej.

W czasie odbywających się w Berlinie obrad dotyczących się spraw całego państwa, również i tu sejmikują, roztrząsając kwestje wyłącznie do prowincji naszej odnoszące się. Na ostatnim posiedzeniu *towarzystwa agronomicznego*, obecnie

KRÓL DZIEWOSŁĘBEM.

Komedja w jednym akcie wierszem.

Przez K. KUCZA.

(Ciąg dalszy).

SCENA XV.

BOGUSŁAW.

Czuję ogień jak mnie pali,
W całej piersi, w całym łonie;
Jednak stoję wśród tój fali!
Bo i zemstę mi wydarto!
O wy marne białołowy
Niesć wam życie czyliż warto?
Niczem dla was więc okowy
Co wkładacie zimną dłońią;
By z kolei słuhać potem,
Czem to one wam zadzwonią:
Biciem serca, czy też złotem?—
Połóż dla niej twe zasługi,
Poświęć życie, — przywiązanie,
Przyjdzie jeden — potem drugi,
I uniesiesz urąganie!
A jednakże Bóg was stworzył

Z namaszczoneg przecie czołem;
A jednakże na was włożył
Obowiązki — być aniołem!—
Gdzież te święte powinności?
Podeptane, potargane,
W obec Boga i ludzkości,
I na pastwę piekła dane!
Zdrada tylko — zawsze zdrada
Waszym bożkiem — na wsze strony,—
Kto was wznosi — ten upada,
Kto miłuje — potępiony!
Lecz się stało — mniejsza o to:
Bierz twe złoto — pij twe złoto,
Ale dla mnie bywaj zdrowa,
Nie usłyszysz narzekania,
Ni jednego z ust mych słowa,
Żadnej skargi — ni sarkania,—

(po chwili).

Król mi mówił o wyprawie
Którą właśnie przedsięwzięje.
Tak uczynię — sam się stawię,
I znów z wrogiem siły zmierzę.
Tak — dziś jeszcze do dom ruszę
By się w drogę przygotować—
Tylko Pawła szukać muszę,
I królowi zameldować.

(odchodzi przez drzwi w głębi).

SCENA XVI.

KATARZYNA (wchodzi drzwiami od ogrodu z różą w ręku) (później) PODKOMORZYC.

KATARZYNA.

Czekaj stary — dam ja tobie,
Żeś mnie podszedł tak zdradziecko—
Co on gderacz myśli sobie—
Czy ja jestem małe dziecko?
Co mu stało na przeszkodzie
Aby różę wziąć dziewczynie,—
Przecież więcej róż w ogrodzie —
Niż włosów w jego łysinie.
Alem za to też wybrała —
Ażem sama z siebie rada —
Proszę patrzeć — jaka biała —
A jak pachnie... jak pomada,
Lecz ukłuła mnie niecnota,
A to winnam Marcinowi,
(przypatrując się róży).

Wielka bierze mnie ochota
Dać ją memu Pawełkowi. —
Tylkoż pani Cześnikowa...
Już i tak zbyt długo bawię,
Jeszcze gniewać się gotowa —
Ona czeka — a ja prawię —
(chce odejść spostrzegając Podkomorzycę).

